

## Student's Attitude about Cheating and its Confronting Strategies

Bahrami M.<sup>1</sup> MSc, Hassanzade M.\* MSc, Zandi Z.<sup>1</sup> MSc, Erami E.<sup>1</sup> MSc, Miri Kh.<sup>1</sup> MSc

\*Nursing Department, Nursing & Midwifery Faculty, Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences, Torbat Heydariyeh, Iran

<sup>1</sup>Nursing Department, Nursing & Midwifery Faculty, Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences, Torbat Heydariyeh, Iran

### Abstract

**Aims:** Cheating as one of the important threatening factors of learning is widespread among students. The aim of this study was to determine the students' views about of cheating and its coping strategies.

**Instrument & Methods:** In this descriptive analytical study, 169 undergraduate students of Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences in the second semester of 2013-14 academic year were selected by available sampling method. Data were collected through a researcher-made questionnaire and were analyzed by descriptive (mean, standard deviation and absolute and relative frequency distribution) and analytic (Chi-square and One-way ANOVA) statistic tests in SPSS 11.5 software.

**Findings:** 45% of students have experienced cheating. High amounts of texts (51.2%) and difficult texts (46.1%) were the most important cheating factors. Individual conscience (35.3%) and personal beliefs (33.3%) were the most important inhibiting factors of cheating. Looking down on others or expose the paper, send and receive answers to questions through gestures and send answers to questions orally, were the common methods of cheating.

**Conclusion:** Unethical phenomenon of cheating needs more attention from masters, educational administrators and researchers. However, many types of cheatings can be controlled by legislation, training and educational management.

### Keywords

Educational Measurement [<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh/68004521>];

Students [<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh/68013334>];

Attitude [<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/mesh/68001290>]

---

\* Corresponding Author

Tel: +985152228023

Fax: +985152228026

Address: Torbat Heydariyeh University of Medical Sciences, North Ferdowsi Street, Razi Street, Torbat heydarireh, Iran

m\_hassanzadeht@yahoo.com

Received: January 28, 2015

Accepted: May 3, 2015

ePublished: June 6, 2015

## نگرش دانشجویان درباره تقلب امتحانی و راهکارهای مقابله با آن

### مهناز بهرامی MSc

گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران

### مجید حسن‌زاده\* MSc

گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران

### زهرة زندی MSc

گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران

### الهه ارمی MSc

گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران

### خیزران میری MSc

گروه پرستاری، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، تربت حیدریه، ایران

### چکیده

**اهداف:** تقلب به‌عنوان یکی از عوامل مهم تهدیدکننده یادگیری فراگیران در میان دانشجویان شایع است. هدف از این مطالعه، تعیین نظرات دانشجویان درباره تقلب امتحانی و راهکارهای مقابله با آن بود.

**ابزار و روش‌ها:** در این مطالعه توصیفی-تحلیلی، ۱۶۹ نفر از دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه در نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ به‌روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. داده‌ها از طریق پرسش‌نامه پژوهشگرساخته جمع‌آوری شد و با استفاده از نرم‌افزار SPSS 11.5 و آمار توصیفی (میانگین، انحراف معیار و توزیع فراوانی نسبی و مطلق) و تحلیلی مناسب (مجذور کای و آنوای یک‌طرفه) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

**یافته‌ها:** ۴۵٪ دانشجویان تقلب را تجربه نموده بودند. از نظر دانشجویان، از بین عوامل موثر در وقوع تقلب، حجم زیاد مطالب درسی (۵۱/۲٪) و سخت‌بودن واحد درسی (۴۱/۶٪) بیشترین درصد را به خود اختصاص دادند. وجدان فردی (۳۵/۳٪) و باورها و اعتقادات شخصی (۳۳/۳٪) مهم‌ترین عوامل بازدارنده دانشجویان از تقلب بود. نگاه‌کردن از روی دست دیگران یا در معرض دید قراردادن برگه‌ها، دریافت یا ارسال پاسخ سؤالات از طریق ایما و اشاره و دریافت و ارسال پاسخ سؤالات به‌صورت شفاهی، رایج‌ترین روش‌های تقلب از نظر دانشجویان بودند.

**نتیجه‌گیری:** پدیده غیراخلاقی تقلب نیاز به توجه بیشتری از طرف اساتید، مدیران آموزشی و پژوهشگران دارد. با این وجود بسیاری از انواع تقلب با وضع قوانین، آموزش درست و مدیریت آموزشی قابل اجتناب است.

**کلیدواژه‌ها:** تقلب امتحانی، دانشجویان، راهکارهای مقابله‌ای

تاریخ دریافت: ۱۳۹۳/۱۱/۰۸

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۰۲/۲۶

\*نویسنده مسئول: m\_hassanzadeht@yahoo.com

### مقدمه

تقلب یا فریبکاری پدیده‌ای فراگیر است که نظام‌های آموزشی از سالیان دور با آن روبه‌رو بوده و از بابت آن هزینه‌های زیادی را متحمل شده‌اند. علی‌رغم آنکه تقلب اقدامی خودخواهانه و غیراخلاقی برای بالا بردن جایگاه و موقعیت‌های فردی در خارج از قوانین محسوب می‌شود، با این وجود، این امر واقعیتی از زندگی خیلی از نهادهای آموزشی امروزی است [۱]. تقلب در امتحانات که در این پژوهش به‌اختصار از آن به‌عنوان تقلب امتحانی یا تقلب یاد می‌شود، اساساً نوعی "فریبکاری" و "حقه‌بازی" است و در برخی متون مترادف با نادرستی تحصیلی آمده است [۲]. در نهایت در سیستم‌های آموزشی، تقلب امتحانی اقدام دانشجو یا دانش‌آموز به‌منظور قلمداد نمودن کار تحصیلی دیگران به‌جای خود است [۳]. اگر چه در مورد میزان شیوع تقلب نمی‌توان درصد مشخصی را تعیین کرد، اما پژوهش‌های متعدد در کشورهای مختلف نشان داده‌اند تقلب، خاص یک دوره تحصیلی، یک دانشگاه و یک کشور نبوده و در تمامی دنیا دیده می‌شود [۴].

پژوهشی در دو دانشکده پزشکی در ایالات متحده نشان می‌دهد که حدود ۵۸٪ دانشجویان پزشکی اقرار به تقلب کرده‌اند و ۸۸٪ کسانی که تقلب کرده‌اند جزو دانشجویان دوره کارشناسی بوده‌اند [۵]. در پژوهش‌های دیگر بیان شده است که بین ۲۷ تا ۵۸٪ دانشجویان در دانشکده‌های پزشکی حداقل یک‌بار تقلب می‌کنند [۶]. پژوهشی دیگر بیان می‌کند که تقلب در محیط دانشگاهی به‌عنوان یک عمل فردی اتفاق نمی‌افتد بلکه اغلب یک کار مشترک است. ۲۶/۹ تا ۸۸/۸٪ دانشجویان بسته به نوع رفتار متقلبان از شخص دیگری می‌خواهند تا در تقلب به آنها کمک نماید [۷].

برخی صاحب‌نظران با توجه به فراوانی آن، از این پدیده به‌عنوان اپیدمی و برخی به‌عنوان مشکل مزمن یاد کرده‌اند [۸]. در دنیای رنومی قرن بیست و یکم، تقلب تحصیلی دامنه وسیعی از چاپ مقالات دریافت‌شده از طریق اینترنت تا استفاده از وسایل گوناگون الکترونیکی به‌منظور تقلب را شامل می‌شود. این پدیده به‌عنوان یکی از عوامل مهم تهدیدکننده یادگیری فراگیران، مطرح و اغلب میان دانشجویان به‌اندازه‌ای شایع است که اکثریت آنها نوعی بی‌صدافتی تحصیلی را در طول دوران تحصیل خود گزارش نموده‌اند [۹]. از آنجایی که شیوع تقلب توان بالقوه‌ای در ایجاد محدودیت‌های بزرگ در شکوفایی استعدادها، فردی و نهادی دارد، نایستی با این مساله همانند شکلی ناچیز و کم‌اهمیت از رفتارهای انحرافی برخورد شود. مشکل تقلب این است که اعتماد را از بین می‌برد [۱۰].

به‌رغم مطالعات متنوعی که در خصوص جنبه‌های مختلف امتحانی در کشورهای پیشرفته به‌عمل آمده است، صاحب‌نظران از تعداد کم این پژوهش‌ها در بین دانشجویان رشته‌های پزشکی ابراز ناخشنودی می‌کنند [۱۱]. بنابراین ما باید ابتدا داده‌های قابل اعتماد

دریافت و ارسال پاسخ از طریق ایما و اشاره (۴/۴۹٪) گزارش شده است [۲۲].

با توجه به اهمیت تقلب در دانشگاه‌های علوم پزشکی و مزمن شدن این معضل در دانشگاه، بر آن شدیم تا در مطالعه‌ای، عوامل تقلب و نیز موارد بازدارنده از آن را براساس نگرش دانشجویان مورد بررسی قرار دهیم تا بتوانیم براساس نتایج این مطالعه برای رفع این مشکل راهکارهایی ارایه دهیم.

بنابراین هدف از این مطالعه، تعیین نظرات و دیدگاه دانشجویان درباره تقلب امتحانی و راهکارهای مقابله با آن بود.

## ابزار و روش‌ها

این پژوهش یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است. جامعه پژوهش کلیه دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه در رشته‌های مختلف علوم پزشکی در نیم‌سال دوم سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ بودند. حجم نمونه پژوهش را ۱۶۹ نفر از دانشجویان تشکیل دادند که به روش نمونه‌گیری دردسترس وارد مطالعه شدند.

ابزار گردآوری داده‌ها، پرسش‌نامه‌ای پژوهشگر ساخته بود که با ۳۸ سؤال، دیدگاه‌های دانشجویان را در مورد عوامل انجام تقلب امتحانی، عوامل بازدارنده آن و انواع تقلب بررسی می‌نمود. این پرسش‌نامه مشتمل بر چهار قسمت (مشخصات دموگرافیک، بررسی عوامل تقلب، عوامل بازدارنده تقلب در امتحان و انواع تقلب امتحان) بود. روایی پرسش‌نامه از طریق روایی محتوی (استفاده از جدیدترین کتب و مقالات و نظرات صاحب‌نظران و اعضای هیات علمی باتجربه) و پایایی آن به روش محاسبه ضریب آلفای کرونباخ با  $\alpha=0/78$  تایید شد. پس از اطمینان‌دادن به واحدهای مورد پژوهش از بدون نام‌بودن پرسش‌نامه‌ها، از آنان خواسته شد پرسش‌نامه‌ها را به‌صورت خودایفا تکمیل نمایند.

داده‌ها پس از جمع‌آوری، کدگذاری و وارد رایانه شدند. پس از کنترل صحت ورود داده‌ها، تجزیه و تحلیل با روش‌های آمار توصیفی و تحلیلی انجام شد. شاخص‌های میانگین، انحراف معیار و توزیع فراوانی نسبی و مطلق برای بیان مشخصات واحدهای پژوهش به کار رفت. برای بررسی ارتباط بین عوامل تقلب و عوامل بازدارنده تقلب با متغیرهای زمینه‌ای و مشخصات فردی از آزمون آماری تحلیلی مناسب (مجذور کای و آنوای یک‌طرفه) استفاده شد. در آزمون‌های انجام‌شده ضریب اطمینان  $95\%$  ( $\alpha=0/05$ ) مد نظر قرار گرفت. تحلیل آماری با نرم‌افزار SPSS 11.5 انجام شد.

## یافته‌ها

میانگین سنی دانشجویان  $21/20 \pm 2/90$  سال و میانگین معدل کل آنها  $17/00 \pm 1/90$  بود. ۱۱۹ نفر (۴/۷۰٪) از دانشجویان مورد

کافی در مورد میزان این پدیده، علت‌یابی آن، راه‌های پیشگیری از آن و مدیریت موثر آن بیابیم [۱۲]. از طرفی، ارتکاب تخلف در بین دانشجویان گروه پزشکی نسبت به سایر رشته‌های دانشگاهی دارای اهمیت بیشتری است، زیرا در صورتی که دانشجویان در محیط آموزشی به انجام امور خلاف اخلاق عادت نمایند، آینده شغلی آنها به‌احتمال بیشتری آلوده به مسایل غیراخلاقی می‌شود که در مورد رشته‌های گروه پزشکی با توجه به حساسیت موضوع این امر از اهمیت بیشتری برخوردار است. علاوه بر این اگر قرار باشد دانشجویان گروه پزشکی با تقلب امتحانات خود را پشت سر بگذارند، در نهایت سواد و معلومات آنها از سطح مطلوب برخوردار نخواهد بود و این امر نیز می‌تواند ضررهای جبران‌ناپذیری به بیماران وارد سازد [۱۳، ۱۴]. بنابراین زمانی که تقلب در دانشکده‌های پزشکی اتفاق می‌افتد، می‌تواند پیامدهای جدی برای زندگی انسان‌ها، ارزش‌های جامعه و حتی از نظر اقتصادی داشته باشد [۱۵، ۱۶]. در پژوهشی بیان شده است که تقلب بین دانشجویان دانشکده‌های پزشکی که نگرش منفی دارند، مانند کسانی که می‌گویند "هرکسی می‌تواند باید تقلب کند" یا "تو باید در این دنیای بیرحم تقلب کنی"، بیشتر است [۱۷]. البته دانشجویان قویاً مخالف با این جملات هستند که اگر شانس داشته باشند تقلب خواهند کرد و اینکه تقلب به دیگران آسیب نمی‌رساند و نیز عقیده داشتند که تقلب کردن هرگز حذف نمی‌شود و اینکه تقلب‌کنندگان در نهایت در طولانی‌مدت به خودشان آسیب می‌رسانند [۱۸].

مشارکت در تقلب متأثر از عوامل گوناگون جمعیت‌شناختی، فردی و موقعیتی است. بدین خاطر مطالعه دقیق و همه‌جانبه تقلب، نیازمند دانش‌های پشتیبان و بین‌رشته‌ای است. همچنین در کنار عوامل تاثیرگذار بر وقوع این پدیده، نوع تقلب مورد بررسی نیز بر میزان گزارش آن در مطالعات علمی تاثیرگذار بوده است [۱۹]. از نظر رتیبگر و جردن عوامل فردی، ویژگی‌هایی هستند که به‌وسیله نسل یا موقعیتی که فرد در آن متولد می‌شود مانند مذهب و ملیت تعیین می‌شود [۲۰]. همچنین این متغیرها بیشترین ارتباط را با انجام تقلب دارند که عبارتند از: موفقیت تحصیلی، سن، درگیری در فعالیت‌های اجتماعی، رشته تحصیلی، جنسیت، معدل و غیره [۲۰].

پژوهش‌های زیادی در خارج از ایران برای بررسی علل و عواقب تقلب تحصیلی انجام شده است. اما در ایران پژوهش‌های علمی پیرامون تقلب بسیار اندک بوده است. از جمله مطالعه نیک‌پور که نگرش دانشجویان نسبت به انواع تقلب در مراحل تدوین پایان‌نامه را بررسی کرده است. نتایج نشان داد حدود ۵۰٪ دانشجویان در تدوین پایان‌نامه تحصیلی‌شان مرتکب جعل و تحریف داده‌ها شده‌اند [۲۱]. در مطالعه سیدحسینی *داورانی* درباره شیوع انواع تقلب، آگاه‌نکردن استاد هنگامی که در تصحیح ورقه اشتباه شود (۷/۵۰٪)، نگاه‌کردن از روی دست دیگران یا در معرض دید قراردادن برگه‌ها (۴/۵۲٪) و

مطالعه دختر بودند و بیشتر آنها در رشته پرستاری مشغول به تحصیل بودند (جدول ۱).

## بحث

نتایج این پژوهش نشان داد از نظر دانشجویان از بین عوامل بیرونی، سخت بودن واحد درسی، حجم زیاد مطالب درسی و نوع سؤالات امتحانی به عنوان مهم ترین عوامل بروز تقلب بودند. در مطالعه مرادی و سعیدی-جم عمده ترین علل گرایش به تقلب، عدم انگیزه برای یادگیری، راحت طلبی یادگیرنده، فشرده بودن زمان امتحانات و سختگیری بیش از حد استاد ذکر شده است [۲۴] که در این خصوص با استفاده از شیوه های دانشجو محور تدریس و توجه و اهمیت دادن به محتوای مطالب درسی می توان از این عامل تا حدود زیادی پیشگیری نمود.

طراحی ارزش یابی های استاندارد که در آن از انواع سؤالات امتحانی استفاده شود (سؤالات درک مطلب و تشریحی) می تواند به کاهش تقلب های امتحانی کمک شایانی نماید. همچنین سختگیری های استاد و ناظر امتحانات و محیط فیزیکی از موارد بعدی اهمیت برخوردار هستند.

در این مطالعه حدود ۳۰٪ دانشجویان، وجدان فردی و باورها و اعتقادات شخصی را مهم ترین عامل بازدارنده تقلب مطرح نمودند و پس از آن کیفیت برگزاری آزمون ها را عامل موثر دانستند.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد بیشترین روش های تقلب، نگاه کردن از روی دست دیگران یا در معرض دید قرار دادن برگه ها و دریافت و ارسال پاسخ سؤالات از طریق ایما و اشاره بوده است و کمترین شیوه در گزارشات آنها استفاده از تجهیزات الکترونیکی و گذاشتن جزوه مربوطه در محل قابل دسترس مطرح شد. مطالعه سیدحسینی نیز نشان داد که نگاه کردن از روی دست دیگران یا در معرض دید قرار دادن برگه ها (۵۲/۴٪)، آگاه نکردن استاد هنگامی که در تصحیح ورقه اشتباه شود (۵۰/۷٪) و دریافت و ارسال پاسخ از طریق ایما و اشاره (۴۹/۴٪)، بیشترین روش های تقلب بوده است [۲۲]. در مطالعه خامسان و امیری نیز بیشترین روش های تقلب در جلسات امتحانی به ترتیب نگاه کردن روی ورقه سایر دانشجویان، نوشتن از روی کاغذ، نوشتن روی اعضای بدن و استفاده از تلفن همراه بوده است [۲۴]. با مقایسه مطالعات مختلف روی بیشترین روش های مورد استفاده دانشجویان در ارتباط با شیوه تقلب، مشاهده می شود که نگاه کردن از روی دست سایر دانشجویان پرکاربردترین روش تقلب بوده است. شاید علت آن این است که در این روش هیچ مدرک مستندی وجود ندارد و در صورت متوجه شدن ناظر امتحانات، دانشجو به راحتی می تواند انجام تقلب را انکار نماید. به نظر می رسد با چیدمان درست و برگزاری امتحانات در سالن های معیارین تا حد زیادی می توان از رایج ترین نوع تقلب (نگاه کردن) جلوگیری کرد. سایر انواع تقلب نیز با مدیریت درست جلسات امتحان تا حدود زیادی قابل پیشگیری است.

جدول ۱) مشخصات فردی و سوابق بالینی دانشجویان مورد مطالعه

مشخصات	فراوانی	درصد
<b>جنسیت</b>		
زن	۱۱۹	۷۰/۴
مرد	۵۰	۲۹/۶
<b>محل زندگی</b>		
بومی	۵۹	۳۴/۹
غیربومی	۱۱۰	۶۵/۱
<b>رشته تحصیلی</b>		
پرستاری	۴۳	۲۵/۴
مامایی	۳۶	۲۱/۳
اتاق عمل	۳۵	۲۰/۷
هوشبری	۱	۰/۶
بهداشت محیط	۲	۱/۲
بهداشت عمومی	۳۱	۱۸/۳
علوم آزمایشگاهی	۱۷	۱۰/۱
فوریت های پزشکی	۰	۰
فناوری اطلاعات در سلامت	۴	۲/۴
<b>وضعیت سکونت</b>		
خوابگاهی	۹۶	۵۶/۸
غیرخوابگاهی	۷۳	۴۳/۲
<b>تعداد دفعات تقلب</b>		
کمتر از ۱۰ بار	۱۲۹	۷۶/۳
بیشتر از ۱۰ بار	۴۰	۲۳/۷
<b>دروس مورد تقلب</b>		
عمومی	۷۱	۴۲/۰
اختصاصی	۵۵	۳۲/۵
هر دو	۴۳	۲۵/۵

از بین عوامل موثر در وقوع تقلب، حجم زیاد مطالب درسی و سخت بودن واحد درسی، بیشترین درصد را به خود اختصاص دادند. وجدان فردی و باورها و اعتقادات شخصی، مهم ترین عوامل بازدارنده دانشجویان از تقلب بود. نگاه کردن از روی دست دیگران یا در معرض دید قرار دادن برگه ها، دریافت یا ارسال پاسخ سؤالات از طریق ایما و اشاره و دریافت و ارسال پاسخ سؤالات به صورت شفاهی، رایج ترین روش های تقلب از نظر دانشجویان بودند (جدول ۲).

دختران بیشتر از پسران وجدان فردی (۳۷/۵٪ در برابر ۲۸/۲٪)، غیراخلاقی بودن تقلب (۲۹/۵٪ در برابر ۱۹/۴٪)، باورها و اعتقادات شخصی (۲۵/۷٪ در برابر ۲۳/۱٪) و شخصیت اجتماعی فرد (۲۲/۱٪ در برابر ۲۰/۵٪) را به عنوان عوامل بازدارنده تقلب در امتحانات بیان کردند.

جدول ۲) توزیع فراوانی نسبی نظرات دانشجویان مورد مطالعه در مورد عوامل درونی و بیرونی تقلب، عوامل بازدارنده تقلب و روش‌های تقلب در امتحان

متغیرهای مورد بررسی					خیلی کم	کم	تاحدودی	زیاد	خیلی زیاد
<b>عوامل درونی تقلب در امتحان</b>									
میزان مسئولیت‌پذیری دانشجو	۱۹/۵	۱۷/۱	۱۹/۵	۱۷/۷	۲۶/۲	میزان انگیزه برای یادگیری	۱۸/۸	۲۴/۲	۱۸/۸
میزان راحتی طلبی و تنبلی	۱۲/۲	۱۴/۰	۱۷/۱	۲۴/۴	۳۲/۳	توانایی برنامه‌ریزی	۱۶/۱	۱۸/۶	۱۴/۳
<b>عوامل بیرونی تقلب در امتحان</b>									
نداشتن وقت کافی برای پاسخ به سئوالات در امتحان	۱۵/۷	۲۱/۱	۲۶/۵	۱۴/۵	۲۲/۳	سخت‌بودن واحد درسی	۹/۶	۵/۴	۴۱/۶
سخت‌گیری استاد مربوطه آن درس	۱۱/۷	۹/۲	۱۹/۰	۲۶/۴	۳۳/۷	حجم زیاد مطالب درسی	۹/۳	۳/۱	۵۱/۲
ناظر امتحانات	۱۱/۵	۱۵/۸	۱۸/۸	۱۶/۴	۳۷/۶	نوع سئوالات امتحانی (چهارگزینه‌ای، کوتاه‌پاسخ و غیره)	۸/۰	۸/۶	۳۹/۹
محیط فیزیکی امتحان (اندازه کلاس)	۱۱/۰	۱۲/۳	۳۰/۱	۲۴/۵	۲۵/۸	نحوه چیدمان دانشجویان	۱۲/۸	۹/۸	۲۸/۸
<b>عوامل بازدارنده تقلب در امتحان</b>									
وجدان فردی	۱۷/۳	۱۱/۵	۲۲/۴	۱۳/۵	۳۵/۳	غیراخلاقی‌بودن تقلب	۱۶/۰	۱۸/۶	۲۶/۳
شرایط فیزیکی محیط آزمون	۷/۱	۱۱/۶	۲۹/۰	۲۶/۵	۲۵/۸	باورها و اعتقادات شخصی	۱۱/۵	۱۲/۲	۳۳/۳
شخصیت اجتماعی فرد	۱۲/۸	۱۵/۴	۲۵/۰	۱۶/۷	۳۰/۱	<b>روش‌های تقلب امتحان</b>			
نوشتن مطالب روی دست، زیردستی و غیره	۳۶/۱	۲۳/۲	۲۳/۹	۸/۴	۸/۴	گذاشتن جزوه در محل قابل دسترس برای استفاده احتمالی	۴۲/۶	۲۳/۹	۴/۵
دریافت یا ارسال پاسخ سئوالات به صورت شفاهی	۱۲/۵	۱۱/۸	۳۱/۶	۲۵/۷	۱۸/۴	دریافت یا ارسال پاسخ سئوالات از طریق ایما و اشاره	۱۶/۱	۱۱/۱	۲۶/۸
نگاه کردن از روی دست دیگران یا در معرض دید قراردادن برگه	۱۱/۱	۹/۲	۲۶/۱	۲۶/۸	۲۶/۸	دسترسی به سئوالات قبلی بدون اطلاع استاد	۴۴/۴	۱۵/۹	۷/۹
تیبانی با ناظران جلسه یا افرادی که به سئوالات دسترسی دارند	۴۰/۸	۱۹/۷	۲۴/۳	۱۳/۲	۲/۰	تقاضای نمره از اساتید به دلایل دروغین	۵۱/۳	۱۴/۷	۶/۰
حضور فرد دیگری در جلسه امتحان	۵۱/۷	۱۷/۹	۱۹/۲	۷/۹	۳/۳	حضور فرد دیگری از گزارش کار دیگران	۳۹/۵	۱۷/۱	۸/۶
استفاده از تجهیزات الکترونیکی	۴۷/۷	۲۰/۳	۱۸/۳	۸/۵	۵/۲	<b>نتایج و بحث</b>			

دانش‌آموزان با عزت نفس پایین نگرش منفی‌تری نسبت به تقلب داشتند [۱۶].

از محدودیت‌های این مطالعه می‌تواند این باشد که با توجه به اینکه مقوله تقلب به صورت کلی در بین افراد یک پدیده زشت تلقی می‌شود، شاید افراد با وجود اینکه در ابتدای پرسش‌نامه درباره محرمانه‌ماندن اطلاعات توضیح داده شده بود، ولی درباره برخی از پرسش‌ها با احتیاط پاسخ دادند یا اینکه در پاسخ‌دادن اصل صداقت را رعایت ننمودند. با توجه به کمبود پژوهش‌ها درباره تقلب تحصیلی به نظر می‌رسد این موضوع باید بیش از گذشته مورد توجه متخصصان علوم رفتاری و روان‌شناسی قرار گیرد.

در مطالعه حاضر، شیوع تقلب در دختران و پسران تقریباً با یکدیگر برابر بود (۴۴/۳٪ در برابر ۴۸/۸٪). مطالعه سپهری‌نیا نیز نشان داد در اقدام تقلب تفاوت معنی‌داری بین دو جنس وجود ندارد [۲۵].

براساس مطالعه حاضر، دختران بیشتر از پسران وجدان فردی، غیراخلاقی‌بودن تقلب، باورها و اعتقادات شخصی و شخصیت اجتماعی را به‌عنوان عوامل بازدارنده تقلب بیان کردند. این نشان می‌دهد که دختران بیشتر از پسران موارد اخلاقی و اعتقادی را در پیشگیری از تقلب دخیل می‌دانستند. در مطالعه سپهری‌نیا نیز عنوان شده است که دانش‌آموزان دختر نگرش منفی‌تری نسبت به تقلب دارند. همچنین دانش‌آموزان با عزت نفس بالا نسبت به

- 9- McCabe D. Cheating: Why students do it and how we can help them stop. In: Lathrop A, Foss K, editors. Guiding students from cheating and plagiarism to honesty and integrity: Strategies for change. Westport, Connecticut: Libraries Unlimited; 2005.
- 10- Smith R. Cheating at medical school. *BMJ*, 2000;321(7258):398.
- 11- Gore J, Youk H, Van Oudenaarden A. Snowdrift game dynamics and facultative cheating in yeast. *Nature*. 2009;459:253-6.
- 12- Glick SM. Cheating at medical school. *BMJ*, 2001;322(7281):250-1.
- 13- Sierles F, Hendrickx I, Circle S. Cheating in medical school. *J Med Educ*. 1980;55(2):124-5.
- 14- Rozance CP. Cheating in medical schools: Implications for students and patients. *JAMA*. 1991;266(17):2453-6.
- 15- Desalegn AA, Berhan A. Cheating on examinations and its predictors among undergraduate students at Hawassa university college of medicine and health science, Hawassa, Ethiopia. *BMC Med Educ*. 2014;14:89.
- 16- Lasnover AL. Cheating beyond medical school. *West J Med*. 1982;137(1):77.
- 17- Dans PE. Self-reported cheating by students at one medical school. *Acad Med*, 1996;71(Suppl 1):S70-2.
- 18- Baldwin DC Jr, Daugherty SR, Rowley BD, Schwarz MD. Cheating in medical school: A survey of second-year students at 31 schools. *Acad Med*. 1998;71(3):267-73.
- 19- Anderman EM, Murdock TB. Psychology of academic cheating. San Diego: Academic Press; 2011.
- 20- Jordan AE. College student cheating: The role of motivation, perceived norms, attitudes, and knowledge of institutional policy. *Ethics Behav*. 2001;11(3):233-47.
- 21- Nakhaee N, Nikpour H. Investigation of medical students' opinions on research fraud in thesis and its frequency. *Strides Dev Med Educ*. 2005;2(1):10-7. [Persian]
- 22- Seyed Hosseini davarani V. Attitude of medical students' to types of cheating and prevalence with indirect method [Dissertation]. Ahvaz: Shahid Chamran University; 2004. [Persian]
- 23- Moradi V, Saidi Jam M. A study of identifying the cheating trend in exams of medical students of Hamadan University of Medical Sciences. *Teb va Tazkieh*. 2001;(40):19-23. [Persian]
- 24- Khamesan A, Amiri MA. Academic cheating in male and female students. *Ethics Sci Technol*. 2011;6(1):53-61. [Persian]
- 25- Sepehri Nia A. Effects of self-esteem in students' attitudes to cheating in male and female students in Shush [Dissertation]. Ahvaz: Shahid Chamran University; 1997. [Persian]

## نتیجه گیری

تقلب به عنوان یک پدیده غیراخلاقی اما رایج در بین دانشجویان وجود دارد، بنابراین به توجه بیشتری از طرف اساتید، مدیران و پژوهشگران نیازمند است. با این وجود بسیاری از انواع تقلب با وضع قوانین، آموزش درست و مدیریت آموزشی قابل اجتناب است.

**تشکر و قدردانی:** تیم تحقیقاتی این مطالعه بر خود لازم می داند از کلیه مسئولان محترم دانشگاه علوم پزشکی تربت حیدریه، دانشجویان و اساتید هیات علمی که در این پژوهش نهایت همکاری را داشته اند، کمال تشکر را بنماید.

**تأییدیه اخلاقی:** به واحدهای مورد پژوهش در مورد بدون نام بودن پرسش نامه ها و محرمانه ماندن اطلاعات اطمینان داده شد.

**تعارض منافع:** موردی از طرف نویسندگان گزارش نشده است.

**منابع مالی:** موردی از طرف نویسندگان گزارش نشده است.

## منابع

- 1- Murdock TB, Anderman EM. Motivational perspectives on student cheating: Toward an integrated model of academic dishonesty. *Educ Psychol*. 2006;41(3):129-45.
- 2- Sandoz KM, Mitzimberg SM, Schuster M. Social cheating in *Pseudomonas aeruginosa* quorum sensing. *Proc Natl Acad Sci*. 2007;104(40):15876-81.
- 3- Lawson RA. Is classroom cheating related to business students' propensity to cheat in the "real world"? *J Business Ethics*. 2004;49(2):189-99.
- 4- Callahan D. The cheating culture: Why more Americans are doing wrong to get ahead paperback. New York: Mariner Books; 2007.
- 5- No Authors Listed. Cheating in medical school. *West J Med*. 1982;136(2):145.
- 6- Simpson DE, Yindra KJ, Towne JB, Rosenfeld PS. Medical students' perceptions of cheating. *Acad Med*. 1989;64(4):221-2.
- 7- Đogaš V, Jerončić A, Marušić M, Marušić A. Who would students ask for help in academic cheating? Cross-sectional study of medical students in Croatia. *BMC Med Educ*, 2014;14:1048.
- 8- Campbell S W. Perceptions of mobile phones in college classrooms: Ringing, cheating, and classroom policies. *Commun Educ*. 2006;55(3):280-94.